

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

Робоча програма навчальної дисципліни

**Методологія дослідження та практика вимірювання
економічних процесів**

(назва навчальної дисципліни)

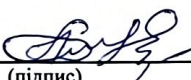
рівень вищої освіти Третій (доктор філософії) рівень вищої освіти
галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
(шифр і назва)
спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
(шифр і назва)
освітня програма С1 Економіка
(шифр і назва)
спеціалізація С1.01 Економіка
вид дисципліни Обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)
факультет Економічний

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету
“ 26 ” серпня 2025 року, протокол № 18

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Володимир СОБОЛЄВ**, доктор економічних наук, професор
закладу вищої освіти кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів
управління

Протокол від “ 26 ” серпня 2025 року № 2
Завідувач кафедри економічної теорії та економічних методів управління

 Андрій ГРИЩЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проєктної групи)
Економіка
назва освітньої програми

Гарант освітньої програми (керівник проєктної групи)

 Володимир СОБОЛЄВ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “26”серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

 Дар'я ЗАГОРСЬКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Методологія дослідження та практика вимірювання економічних процесів» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Економіка» підготовки докторів філософії з економіки зі спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни -

- сприяння посиленню методологічної спрямованості навчального процесу, оволодіння знаннями основ методології, техніки і організації науково-дослідної діяльності, сприяння розвитку наукового світогляду і творчого мислення.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- засвоєння теоретичних основ методики та організації науково-дослідницької діяльності;
- підвищення рівня методологічної культури;
- формування наукового світогляду фахівців;
- вироблення вмінь критичного аналізу наукової інформації та її оцінювання, вмінь полемізувати, аргументуючи та обстоюючи власні думки;
- формування вміння висвітлювати результати дослідницьких пошуків у докторській дисертації, а також узагальнювати результати науково-дослідної роботи;
- опанування основ методології, технології та організації науково-дослідницької діяльності;
- засвоєння, розуміння і відтворення наукової термінології.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1 -й
Семестр	
2 -й	2 -й
Лекції	
16 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
14 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
60 год.	80 год.
Індивідуальні завдання	
42 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

В результаті вивчення дисципліни здобувач має оволодіти наступними компетентностями:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки з економіки та суміжних галузей.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей.

СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

Знати:

- світоглядні, соціально і особистісно значущі проблеми методології економічного дослідження;

- місце економічної науки в загальній системі наукового пізнання;

- філософські і методологічні основи різних наукових шкіл;

- інструменти та методи загальнонаукового та спеціального характеру та їх використання в економічній науці;

- закономірності розвитку методології економічного дослідження у взаємозв'язку з подіями економічного життя, економічною історією

Він має продемонструвати такі результати навчання:

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.

РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми

РН09. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані. У результаті освоєння дисципліни здобувач повинен:

В межах цих результатів він повинен:

вміти:

- аналізувати соціально значущі проблеми і процеси, що відбуваються в суспільстві, прогнозувати можливі напрями розвитку;
- використовувати загальнонаукові і спеціальні методи у дослідженні явищ і закономірностей економічного життя;
- оцінювати емпіричну і теоретичну доказовість висунутих у рамках економічного дослідження теоретичних положень;
- аналізувати та оцінювати теоретичні положення та аргументацію різних шкіл економічної науки.

володіти:

- володіти культурою мислення, здатність до узагальнення, аналізу, сприйняття інформації, постановці мети та вибору шляхів її досягнення
- оцінювати особливості методології дослідження різних економічних шкіл, їх переваги і слабкі сторони
- використовувати інструментарій загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання в економічних дослідженнях
- на основі опису економічних процесів і явищ будувати стандартні теоретичні моделі, аналізувати і змістовно інтерпретувати результати отримані на основі їх аналізу

Тематичний план курсу

- Тема 1. Місце економічної методології у системі наукового знання.
Тема 2. Еволюція основних методологічних шкіл в економічній теорії.
Тема 3. Інституціональна методологія.
Тема 4. Еволюційна методологія.
Тема 5. Економічна синергетика.
Тема 6. Економічна психологія. .
Тема 7. Кількісні методи економічного аналізу.
Тема 8. Організація наукових досліджень.

Програма курсу

Тема 1. Місце економічної методології у системі наукового знання.

Наука як раціонально-критична форма пізнання світу. Форми пізнання світу. Подібність і відмінність економічної теорії, природничих наук і соціально-гуманітарного знання.

Сутність методології наукового пізнання у філософській науці та практиці наукових досліджень.

Джерела наукового знання і обґрунтування його істинності, їх особливості в економічному дослідженні. Практичний аспект методології.

Особливості методології економічної науки. Діалектична логіка як методологія наукового пізнання. Методологічне значення основних законів діалектики.

Структура наукового пізнання в економічному дослідженні. Економічна наука в її історичному розвитку. Економічна теорія і типи цивілізаційного розвитку. Поняття і типи цивілізацій. Суперечність сучасної техногенної цивілізації. Інформатизація та віртуалізація суспільно-економічного буття.

Рівні наукового пізнання (емпіричний та теоретичний), їх єдність і відмінність.

Особливості наукових досліджень у сучасному світі. Фактори, що впливають на методологію і методи наукових досліджень. Міждисциплінарні дослідження. Особливості природничих наук та соціального знання. Проблема єдності наукового знання. Екологізація науки.

Тема 2. Еволюція основних методологічних шкіл в економічній теорії.

Методологія класичної школи англійської та французької політекономії. Методологічні ідеї Дж.Стюарта і А. Сміта.

Неокласична методологія. Модель економічної людини. Лібералізм та «чиста» економіка. Мікроекономіка. Кількісний аналіз. Маржиналізм. Основні неокласичні школи (К.Менгер, Л.Вальрас, Дж.Кларк, А.Маршалл).

Методологія "старої" і "нової" історичної школи Німеччини. Філософсько-методологічні принципи марксизму.

Методологія кейнсіанства. Неокласичний синтез.

Інституційна методологія та етапи її розвитку.

Системна парадигма в економічній теорії. Концепція системної парадигми Я.Корнаї. Б.Клейнер про систему «Об'єкт – Середовище-Проект- Процес».

Радянська політекономія та її роль у розвитку економічної методології. Одеська школа А.Покритана. Московська школа Н.Цаголова. Школа Я.Кронрода. Економіко-математична школа. Л.Канторович. Методологія оптимального планування. Праці К.Вальтуха.

Розвиток економічної методології на пострадянському просторі. Українська методологічна економічна думка у 21 сторіччі. А.Геєць, А.Гриценко.

Структура сучасного економічного знання. Теоретична та прикладна економіка. Економіка як наука та як навчальна дисципліна. Політекономія у сучасних умовах. Макро- та мікроекономіка.

Криза сучасної економічної теорії та методології: чинники виникнення та пошуки шляхів виходу з неї. Гетеродоксальний напрям досліджень та викладання економіки.

Тема 3. Інституціональна методологія.

Методологія «старого» інституціоналізму. Методологія «нового» інституціоналізму.

Норма як базовий елемент економічної структури суспільства. Трансакції та трансакційні витрати. Класифікації інститутів. Роль правил.

Ідеологія та власність як інститути. Держава та домогосподарство в економічній структурі. Профспілки як інститут. Теорія контрактів та організації.

Економіка та право. Кредитно-банківська система як сукупність інститутів.

Методологічні можливості та межі інституційної економіки. Сучасний інституціоналізм. Праці Д.Аджемоглу та Е. Райнерта.

Тема 4. Еволюційна методологія.

Еволюційна економіка та її місце у системі сучасного економічного знання.

Еволюційний підхід. Поняття еволюції. Мутація, спадкоємність та відбір. Закономірність та випадковість. Фенотип та генотип.

Еволюційні ідеї в історії. Ч.Дарвін.

Еволюційні ідеї в економічній теорії. Універсальні системи в економіці. Конкуренція та класова боротьба. Розподіл праці та прогрес. Відбір та виживання. Різномайття та розвиток.

Витоки еволюціонізму в економічній теорії. К. Маркс, К.Менгер та Т.Веблен.

Сучасні підходи до інтеграції еволюційних ідей в економічну теорію. Проблема економічного зростання. Інститути та їх еволюція. Зв'язок інституціоналізму та еволюціонізму.

Поведінкова економіка. А. Маршалл та Й. Шумпетер.

А.Алчіан про невизначеність та оптимізацію. Теорія Нельсона-Уїнтера. Еволюційне моделювання.

Тема 5. Економічна синергетика.

Нелінійність економічного розвитку. Постнекласична методологія. Економіка як дисипативна система. Цикли ділової активності. Довгі хвилі Кондратьєва. Біфуркації. Революції в технологічних укладах.

Фінансизація економіки та мислення. Моделі фондового ринку. Гра як форма комунікацій економічних суб'єктів. Феномен біткоїну.

Самоорганізація групи та суспільства. Роль організацій в сучасній економіці. Сучасний менеджмент. Життєвий цикл організації. Адаптація до змін. Ієрархія і гетерархія організацій. Мережева організація суспільства. Взаємозв'язок мережі та ієрархії. Теорія хаосу і концепція менеджменту. Принципи біфуркаційного менеджменту.

Синергетика і прогнозування. Інституційна футурологія. Римський клуб. Віденська Академія вивчення майбутнього. І. Пригожин. Прогнозування технологічних змін, розвитку локальних та глобальних ринків.

Нелінійне мислення як основа прогнозування та методологічна система. Теорія самоорганізованої критичності.

Тема 6. Економічна психологія.

Структура і типи людської психіки. Філософські підходи до психологічної структури. Типології психіки. Причини розбіжностей. І. П. Павлов про інстинкти і про роль інститутів («правил»).

Роль психіки в господарській системі (Н.Кондратьєв, Т. Веблен, В. Парето, В. Зомбарт, А. Маршалл, Дж. М. Кейнс).

Психіка людини очима лауреатів Нобелівської премії з економіки. Сучасна криза аксіоматики мейнстріму. Два погляди на психологічні основи економічного вибору: Д. МакФадден і А. Сен. Психіка і неформальні правила економічної поведінки: Дж. Акерлоф і Дж. Стігліц. «Роздвоєння» економічного пізнання: Д. Канеман і В. Сміт.

Психогеноміка і початок нового етапу у вивченні економічної поведінки.

Структура психіки та її типи: соціально-економічний кут зору.

Психологічна підоснова інститутів і організацій. Інститути, організації та типологія психіки. Зрушення в психіці і трансформація інститутів. Психіка і «людський капітал». Ринок і організації: два типи відносин. Структури психіки і соціально-економічні системи

Ринкові категорії: психологічний аспект. Поведінкова економіка. Р.Талер.

Психологічні основи загального взаємозв'язку ринків. Часткові ринки в системі загальної ринкової рівноваги. Рівень життя та інстинкт самозбереження. Межі взаємозамінності. Психологічні детермінанти структури попиту. Соціальні потреби і «ринки» соціальних благ. Типи психіки і види конкуренції.

Типи підприємницької психіки.

Національна психологія і національна економіка.

Тема 7. Кількісні методи економічного аналізу.

Методи збирання даних гуманітарних наук. Типи даних, що використовуються в процесі дослідження. Пошукові дослідження. Наукове спостереження. Види спостережень.

Опитування як метод збирання даних. Види опитувань. Помилки при проведенні опитувань.

Експеримент як метод збирання даних. Помилки при проведенні експериментів.

Вимірювання в економічних дослідженнях. Вимоги до системи вимірювань. Шкали, що використовуються у вимірюваннях. Складення анкет для проведення опитувань.

Робота з вибірками. Поняття вибірки. Методи складення вибірок. Розподіл вибірових середніх. Довірчий інтервал та його розрахунок. Визначення розміру вибірки.

Оцінка довірчого інтервалу та вибірки при вивченні відсоткових співвідношень.

Первинна обробка даних. Редагування та кодування даних. Табуляція даних.

Тестування статистичної значущості отриманих результатів. Загальна процедура тестування. Помилки. Методи тестування статистичної значущості.

Статистичний аналіз даних. Кореляційний аналіз. Регресійний аналіз. Кластерний аналіз. Big Data.

Тема 8. Організація наукових досліджень.

Еволюція організаційних форм науки. Наука як система фундаментальних і прикладних досліджень. Науково-дослідні і дослідно-конструкторські розробки (НДДКР). Академічна, галузева і вузівська наука: цілі, завдання та перспективи розвитку. Наука і освіта.

Управління науковими проектами. Формування пропозицій щодо фінансування наукових досліджень. Грантове фінансування. Грантовий запит, порядок його розробки та оформлення. Виконання грантових проектів.

Законодавча база організації наукових досліджень. Законодавство щодо реєстрації прав інтелектуальної власності. Захист права інтелектуальної власності.

Система державної атестації наукових кадрів. Наукові ступені та вчені звання. Реформування пострадянської системи атестації в Україні.

Аспірантура та докторантура. Порядок вступу та навчання. Наукове керівництво.

Планування підготовки та написання дисертації. Навчальна та наукова складові освітньо-наукової програми. Індивідуальна наукова траєкторія здобувачів та її забезпечення.

Контроль за виконанням програми підготовки здобувачів та якістю дослідження. Академічна доброчесність наукових керівників, здобувачів та викладачів. Плагіат та відповідальність за нього.

Підготовка наукових публікацій за темою дослідження. Апробація наукових результатів.

Порядок подання дисертацій до захисту. Проходження дисертації у спеціалізованій вченій раді. Антиплагіатна перевірка.

Методика та організація самостійної наукової роботи. Мета і завдання в структурі наукового дослідження. Альтернативи (гіпотези) досягнення мети та їх оцінка. Засоби та методи дослідження. Структура, механізми обґрунтування та критерії наукового методу. Методи емпіричного дослідження.

Обґрунтування результатів дослідження. Види обґрунтування. Методи систематизації наукових знань. Визначення та їх роль в формуванні наукової термінології. Інформаційні технології у сучасному науковому пізнанні та науковій діяльності.

Комунікативні навички дослідника та їх формування. Вміння працювати в команді, узгоджувати інтереси та знаходити компроміси. Стресостійкість. Навички лідерства, здатність брати на себе відповідальність, здатність працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфлікти. Точність та пунктуальність. Дотримання встановлених термінів завершення певного етапу роботи. Репутаційні ризики.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					ус ьо го	у тому числі				
		л	се м.	ла б.	ін д.	с. р.			л	п	ла б.	інд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Місце економічної методології у системі наукового знання.	10	2	2			6						
Тема 2. Еволюція основних методологічних шкіл в економічній теорії.	10	2	-		-	8						
Тема 3. Інституціональна методологія.	12	2	2			6						
Колоквіум № 1	2		2									
Тема 4. Еволюційна методологія.	10	2	2			6						
Тема 5. Економічна синергетика.	10	2	-			8						
Тема 6. Економічна психологія.	12	2	2			8						
Колоквіум № 2	2		2			-						

Тема 7. Кількісні методи економічного аналізу.	14	2	2			10						
Тема 8. Організація наукових досліджень.	10	2	-			8						
Усього годин	90	16	14		42	60	150	6	4		42	98

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Місце економічної методології у системі наукового знання.	2
2	Тема 2. Еволюція основних методологічних шкіл в економічній теорії.	-
3	Тема 3. Інституціональна методологія.	2
4	Тема 4. Еволюційна методологія.	2
5	Колоквіум № 1	2
6	Тема 5. Економічна синергетика.	-
7	Тема 6. Економічна психологія.	2
8	Тема 7. Кількісні методи економічного аналізу.	2
9	Тема 8. Організація наукових досліджень.	2
10	Колоквіум № 2	2
	Разом	14

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає: види роботи, що зазначені в таблиці нижче.

Вид самостійної роботи	Всього годин		Форми контролю
	денне	заочне	
1. Написання наукової статті	20	44	Усне (письмове) опитування
2. Написання есе (реферату)	10	-	Заслуховування рефератів, доповідей, обговорення у групі
3. Самостійне дослідження	12	12	Огляд конспектів, зошитів
4. Підготовка до виконання тестових завдань	8	16	Перевірка тестових завдань
5. Підготовка до колоквіумів	10	12	Перевірка контрольних робіт
Загальний обсяг	60	84	

6. Індивідуальні завдання

№ з/п	Види, зміст індивідуального завдання	Кількість годин	Максимальна кількість балів
-------	--------------------------------------	-----------------	-----------------------------

1.	Есе за одним з рекомендованих додаткових джерел (за вибором студента)	10	10
2.	Виконання самостійного дослідження	12	10
3.	Підготовка наукової статті	20	10
	Разом	42	30

7. Методи навчання

Передбачено поєднання сучасних та традиційних методів навчання: вербальних та наочних, лекційних та практичних, пояснювально-ілюстративних та проблемних, дослідницьких; аудиторних та дистанційних, стимулювання та оцінки (контролю) тощо.

8. Методи контролю

Методи контролю передбачають поточний контроль, виконання індивідуальних завдань та 2 контрольних робіт (письмових колоквіумів). Додаткові бали здобувач вищої освіти отримує за роботу на занятті. Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту, що проводиться у письмовій формі і включає 2 тести.

Оцінювання знань, умінь та навичок студентів включає ті види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни “Методологія дослідження та практика вимірювання економічних процесів” передбачають лекційні, семінарські заняття, самостійну роботу та виконання індивідуальних завдань.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- оцінювання роботи і знань студентів під час семінарських занять;
- здійснення проміжного контролю знань (2 колоквіуми);
- оцінювання виконання індивідуальних завдань (написання есе, наукової статті; виконання самостійного дослідження)
- складання іспиту.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять;
- виконання індивідуальних завдань;
- проведення проміжного контролю (2 колоквіуми).

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію із практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах (есе, стаття, колоквіуми, самостійне дослідження) і у виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Узагальнення системи контролю наведено нижче у таблиці.

Тип контролю	Форма контролю	періодичність
Поточний	Колоквіум №1	6 тиждень
	Колоквіум № 2	10 тиждень
	Захист самостійного дослідження	15 тиждень
	Захист есе (виступ)	Упродовж семестру
	Захист наукової статті	15 тиждень
Підсумковий	Іспит	сесія

9. Схема нарахування балів

	Поточний контроль	Форма контролю	Кількість балів
№№ теми	Назва теми		
1	Тема 1. Місце економічної методології у системі наукового знання.	Оцінка виступу	2
2	Тема 2. Еволюція основних методологічних шкіл в економічній теорії.	Оцінка виступу	2
3	Тема 3. Інституціональна методологія.	Оцінка виступу	1
4	Тема 4. Еволюційна методологія.	Контроль на робота	10
	Колоквіум № 1	Оцінка виступу	10
5	Тема 5. Економічна синергетика.	Контроль на робота	1
6	Тема 6. Економічна психологія.		1
7	Тема 7. Кількісні методи економічного аналізу.		2
8	Тема 8. Організація наукових досліджень.		1
	Колоквіум № 2		10
	Захист есе (виступ)		10
	Захист самостійного дослідження		10
	Захист статті		10
	Разом поточний контроль		60
	Підсумковий контроль	тест	40
	Разом		100

Критерії оцінювання (денна та заочна форма)

1) Письмовий колоквиум (контрольна робота), передбачений навчальним планом (10 балів)

Контрольна робота складається з завдань щодо опрацювання наукових джерел, виконується та здається в електронному вигляді.

Оцінка	Критерії оцінювання
9-10	Завдання виконані в повному обсязі та без помилок. Здобувач вищої освіти демонструє глибоке володіння теоретичним матеріалом, показує уміння користуватися навичками та різними прийомами рішення практичних завдань.
7-8	Зробив всі практичні завдання з окремими незначними помилками. Проявив знання та розуміння основних положень з навчальної дисципліни.
5-6	При виконанні завдань допущені суттєві помилки. Здобувач вищої освіти показує знання основних положень навчального матеріалу на рівні запам'ятовування, але не достатнього розуміння.
0-4	Завдання не виконані зовсім або при їх виконанні допущені грубі помилки.

2) Поточний контроль*:

- теми 1-4 (5 балів)
- теми 5-8 (5 балів)

Оцінка	Критерії оцінювання
9-10	Виступ повний, обґрунтований, продемонстровано знання, окрім матеріалу підручника, основної та додаткової літератури, наведено аргументацію на користь власної авторської позиції. Студент відповідає на додаткові запитання належним чином
7-8	Тема виступу в цілому розкрита, продемонстровано знання матеріалу підручника та основної літератури, але власна аргументація відсутня, відповіді на додаткові запитання не надані
5-6	Тема виступу в цілому розкрита, але виключно на матеріалах навчальної літератури, без демонстрації вивчення основних та додаткових джерел наукових джерел
0-4	Студент не готовий; або пропустив заняття без поважної причини; або пропустив заняття з поважної причини, але не відпрацював його; або не розкрив питання; або розкрив фрагментарно та безсистемно, без підтвердження знання положень навчальної літератури та не продемонстрував знайомство з джерелами, які мав пропрацювати при підготовці.

*Примітка. Після визначення оцінки поточного контролю набраний бал перераховується для зарахування до загальної 100-бальної оцінки з коефіцієнтом 0,2 (теми 1,7) або 0,1 (інші теми).

Шкала оцінювання індивідуальних завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	Здобувач вищої освіти правильно обирає метод виконання завдання, володіє різнобічними уміннями, навичками та прийомами розв'язання завдань. Завдання виконане без помилок. Звіт містить розгорнуті авторські коментарі.
9	Здобувач вищої освіти правильно застосовує теоретичні знання та положення при виконанні завдання, володіє необхідними уміннями та

	навичками роботи з джерелами. Виконав завдання з окремими незначними помилками. Текст містить стислі авторські коментарі.
8	Здобувач вищої освіти правильно застосовує теоретичні знання та положення при виконанні завдання, володіє необхідними вміннями та навичками роботи з джерелами. Виконав завдання з окремими незначними помилками. Текст не містить авторських коментарів.
7	Здобувач вищої освіти при виконанні завдання не розкрив окремі ключові аспекти завдання. Недостатньо володіє вміннями та навичками роботи з літературними джерелами, методами виконання дослідження. Робота не містить авторських коментарів.
6	Здобувач вищої освіти при виконанні завдання допустив помилки у виконанні окремих частин роботи. Завдання не містить авторських узагальнень.
5	Здобувач вищої освіти при виконанні завдання допустив значну кількість помилок. Тема розкрита поверхнево.
0-4	Здобувач вищої освіти не уміє застосовувати знання при виконанні завдання, не володіє методами дослідження, необхідними для виконання завдання. Не вирішив завдання взагалі або допустив критичні помилки.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для екзамену
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

- Блауг М. Економічна теорія в ретроспективі /пер. з англ. К.: Основи, 2001. 670 с.
- Талер Р. Поведінкова економіка. Як емоції впливають на економічні рішення / пер. з англ. К.: Наш формат, 2018. 464 с.
- Bolgerx N., Laurenceau J.-Ph. Intensive Longitudinal Methods. An Introduction to Diary and Experience Sampling Research. New York London: The Gullford Press, 2013. 274 p.
- O'Brien R., Williams M. Global Political Economy: Evolution & Dynamics. 5-th ed. Palgrave, 2016. 377 p.
- Dawson C. Introduction to Research Methods. A Practical Guide for Anyone Undertaking a Research Project. 4-th ed. How To Content, 2009. 177 p.
- Thaler Richard H. Advances in Behavioral Finance. Vol II. Princeton University Press, 2005. 721 p.
- Thaler Richard H. Misbehaving: The Making of Behavioral Economics W. W. Norton and Company, 2015. 399 p.
- Thaler Richard H. The Winner's Curse. Paradoxes and Anomalies of Economic Life Richard H Thaler / Russel Sage Foundation Book, The Free Press MacMillan, 2019. 259 p.

Допоміжна література

Центр економічних досліджень при Швейцарському федеральному технологічному інституті Цюріха. URL: globalization.kof.ethz.ch

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Бази даних Всесвітнього банку . URL: data.worldbank.org/
Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: <http://www.rada.gov.ua>;
Офіційний сайт Державної служби статистики . URL: www.ukrstat.gov.ua
Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
Офіційний сайт МВФ . URL.: www.imf.org/external/pubs/
Офіційний сайт Національного банку України. URL: www.bank.gov.ua
Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.
Офіційний сайт Харківської державної наукової бібліотеки ім. Короленка. URL: <http://korolenko.kharkov.com>.
Сайт ЦРУ. URL: www.cia.gov/library/publications/the-worldfactbook/index.html